

Landskap: Skåne Upptecknat av: Amanda Ahlsson
 Härad: Bjärn Adress: Vejby, Vejby stätt
 Socken: Barkåkra Berättat av: Densamma
 Uppteckningsår: 1942 Född år 1883 i Barkåkra

<u>Ostgille</u>	<u>s. 1.</u>
<u>K. av de gille</u>	<u>s. 3.</u>
<u>Almogens kläddräkt</u>	<u>s. 4.</u>
<u>Nevgränd krigskassa</u>	<u>s. 5.</u>
<u>Spöckeri där det finns pestgravar</u>	<u>s. 6.</u>
<u>Läkkrinna</u>	<u>s. 7-8.</u>

(H. G. 7.)

Skriv endast på denna sida!

Om ostgille.

I min barndom var det ej så svårt att komma
välla sig med hemlagad ost. Man ställde
selt enkelt till med ett ostgille.

Det gick så till att man gick till det ena bond-
stället efter det andra och sade ifrån att man en
viss kväll hade tänkt sig göra ost. Kanske de
då var vänliga att komma med lite mjölk.

Man fick alltid vara att de skulle komma.

När den kvällen kom hade man väl förberett
sig. Stora kopsarkitteln var nyoknad och ösen
som en sol, däreskulle man hålla mjölken.

Läse var anskaffat. Det var i beger någon
bondman som släppt till en bit. Det byttor
var omblånade minst ete par. Man väntade
på mycket mjölk. Och det stog ej heller
fel. Somligt komma känkande med
fenitor litte spannar ny fin mjölk.

Om möjligtvis någon med en sparr mjölk
som man misstänkte ej vara alldeles ny måste
man slå den för sig själv annars kunde den
föräras all den andra mjölken. Så bjöds
på keffe och vetebröd i riklig mängd,
ibland stannade de kvar så länge på kvällen
att keffe måste bjudas på än en gång allt under
priset var i full gång. När till sist alla
gått sin väg fick man göra upp eld under
stora kitlem och värma mjölken, så i
med läpet varpå en duk lades över för att
mjölken skulle löpa sig. När mjölken
blå blivit tjock började man ösa upp ostmassan
i ostbyttan där man först lagt en rund duk.
Så krämmande man och öste upp till byttan var
full och det blev till en stor fin ost. Sedan gällde
det att pressa och vända ostarna så de ej möglade
men det var nöden värd för det blev i regel god ost.

1
Hardegille

ACC. N:R M. 8595:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För i tiden hade nästan varje bonde en massa får.
På hösten klipptes fåren och det var den finaste
ullen man då fick. På våren klipptes även
fåren men den ullen var ej så bra. Här på
orten kallades den för lön. Den var hårdare och
stigare. På hösten när fåren var klippa
användes s. k. hardegille. Det gick så till att
bondmoran sände bud till en hel del pojkar
att komma till gården en viss kväll för att karda
ull. Där var kades rikligt med mat och dryck.
Man så kostade det ej heller något att så karda
ullen så bondmoran hade sedan färdigt att
spinna hela vintern. Där brukade vara ganska
varmt i rummet de outto och kardade i därför
var de lätt klädda. Arbetet var även strängt
så alla var ivriga att så karda först nog.
Vad där några unga flickor med brukade
desser ha sina fästmän där, dessa var med

för att berätta historier och yngre visor.

Man var som ofta deltagit i sådana pardegille,
talade om hur de voro klädda. Endast en kjol och
så linntygget med ett livstycke öfver. Livstycket
voro av röd eller grön hemvävd väskan. Linntygget
var klippit i två delar, det översta av finaste socker-
duk och nedre delen, som det hette, var av linne.

Överdelen kallades för oppblödd och den var fint sydd
med mycket vida ämmar med ämbling. Senare
spetsen pryddes med kals och handleder. Så voro kvinnorna
klädda när de voro inne i värmen. När de skulle
gå var och en till sitt drögo de på sig en underkjol
en s.k. stubb, d. v. s. en vadderad underkjol.

Somliga hade en underkjol av skinn med ulle
närmst sig. Det var varmt och skönt. Några
benklädes gagnades ej av allmogens kvinnor
på den tiden. Som ytterplagg hade de en kort kappa
av vedmal. Den kallades när för sjänka.

Allmogens
klädnad

Jutkanten av Ysjö by ganska oosides ligger en bit allmänning som man gott kan kalla naturpark. För i tiden Toge där upps för men numera är hela området beväxt med skog. Mycket välkända blommor växa där. Platsen som kallas Sylten är ett fynd för den som söker efter sällsynta växter. Men kanske den gömmer ändå fler skatter. En sägen som gått i sin långt tillbaka i tiden berättar att under ett krig mellan Sverige och Danmark danskarerna fögo vika. De grävde så ner hela krigskassan just i Sylten och där ligger den än i dag. De förlorade skäns så de blev väl g. i tillfälle att gräva upp den igen. Många äldre personer är starkt övertygade om att danska krigskassan ligger gömd där borta men ingen har lagt sig om att på allvar undersöka om det finns någon sanning i påståendet. För lass med pengar är det att hämta.

ACC. N:R M. 8595:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I min barndom hörde jag ofta talas om spökeri.
Många talade om att de sett en heltäckt vagn
utan kusk men med ett par svarta hästar försända
höra i full fart ner mot sjön, för att försvinna
bland kullarna däromme. Där finns en hel del
små kullar och en sägen berättar att det är
pestgravar från den tiden då pesten härjade och
folk dog i massor och de då blivit jordade där.
Därför har det alltid spökat där de döda
ej fått vila i vigd jord och således ej fått frid.
Nummera här man aldrig sådant tal.
En danspariljong är uppförd på platsen och
för den har spökerierna fått vila.

1
Oläkekonst

ACC. N:R M. 8595:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För ett tyngotal år sedan leode här i byn en
kvinna den många söjde vid hennes bortgång.
Hon var en s. k. läke-kvinna. Mycket anlitad
var hon och hade patienter från långt utlägsna
orter. Hade någon vridit en arm ut led eller
vikat ut för ett benbrott så gällde det att
komma till Metta så fort som möjligt. Hennes
rätta namn var Agneta Pålsson men hon
kallades allmänt Källna Metta. Ett namn
hon ärvt av sin mor som kallades Källna moran.
Det var förunderligt vad Metta kunde bra
hållas med en skaded. Lem. Sina salvor
kokade hon i kop av smör och örter. En röd
salva använde hon vid sår, en grön till andra
åkommor. Jag kan ännu minnas hur skönt
det lindrade när man smorde med grön salva
på en handled jag skadat. En bit papp också
en binda utanpå. Skadan läktes ganska fort.

ACC. N:R M. 8595:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Utanför hennes röda stuga hade hon en
liten trädgård. Där växte så många sorters
örter, som man annars ej var van att se.
Det var en riktigt fröjd att gå gången fram
till fästugdörren. Många olika sorters rosor
kastade gången på både sidor. Netta var
en billig doktor att anlita. Många fattiga
betade hon gratis. Sedan vi fått doktor i
ögon slutade hon upp sin läkekonst.

Hon hade en syster, vilken var barnmorska
här. denna förökte sig även på att lappa ihop
benbrutt o. d. men hon misslyckades ett par
gånger så hon hade ej folks förhoppning utan fick
hålla sig till sitt rätta yrke.

De båda systerarna äro nu ur tiden och dödas
bida hem närvarande.

Men gamla nedervända kvinnor voro
både var och en på sitt område.